

PM Rotel I (Dnr KS 2019/1251)

Promemoria Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om sprängämnesprekursorer (Ds 2019:17)

Remiss från Justitiedepartementet

Remisstid 18 november 2019

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Sprängämnesprekursorer är kemiska ämnen som kan användas för legitima ändamål men också missbrukas för att tillverka sprängämnen. I huvudsak innebär förordningen att de ämnen, benämnda sprängämnesprekursorer, som finns listade i en bilaga till förordningen fortsatt omfattas av restriktioner och kan fortsatt omfattas av ett tillsynssystem med vissa möjligheter till undantag. Den nya förordningen innebär dock att antalet ämnen på förbudslistan utökas samt att möjligheterna till undantag begränsas ytterligare. Misstänkta transaktioner och stölder av sprängämnesprekursorer ska också framöver rapporteras till Polismyndigheten, men rapporteringsskyldigheten utökas nu till att gälla fler aktörer. Även medvetandehöjande åtgärder och utökad tillsyn är tillkomna krav i och med den nya förordningen.

De förslag till författningsändringar som främst berör stadens verksamhet gäller ändringar avseende den kommunala tillsynen i lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer och handlar om vilka aktörer den kommunala tillsynen ska omfatta, om rätten att begära ut information, om hur överklagande av tillsynen får gå till samt om kommunens föreskriftsrätt om tillsynen och dess avgifter. Miljö- och hälsoskyddsnämnden fullgör stadens uppgifter avseende sprängämnesprekursorer. Tillsynen finansieras med nämndens taxa för tillsynsverksamhet i enlighet med Kfs 2016:08.

Justitiedepartementet har remitterat Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om sprängämnesprekursorer till Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljöförvaltningen.

Stadsledningskontoret ser positivt på att EU:s gemensamma arbete mot terrorism ytterligare förstärks och har inget att invända mot det övergripande syftet med den nya EU-förordningen.

Miljöförvaltningen bedömer att de tillkommande tillsynsuppgifterna och tillsynsobjekten till viss del kan hanteras inom ramen för nämndens nuvarande verksamhet.

Mina synpunkter

I enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande ser jag positivt på den föreslagna EU-förordningen. Min bedömning är att förslaget stärker EU:s gemensamma arbete mot terrorism och är en del av ett fortsatt utvecklingsarbete som sker på bred front i Stockholm, Sverige och inom EU för att rusta demokratiska samhällen mot förekomsten av terrorism. Stockholms stad arbetar intensivt med att stärka beredskapen för oväntade händelser samt, i nära samarbete med polisen och säkerhetspolisen, med åtgärder för att förhindra terrorangrepp och våldsbejakande extremism av alla slag. Med det sagt välkomnar jag den föreslagna förordningen och hänvisar i övrigt till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 17 oktober 2019

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Sprängämnesprekursorer är kemiska ämnen som kan användas för legitima ändamål men också missbrukas för att tillverka sprängämnen. I huvudsak innebär förordningen att de ämnen, benämnda sprängämnesprekursorer, som finns listade i en bilaga till förordningen fortsatt omfattas av restriktioner och kan fortsatt omfattas av ett tillsynssystem med vissa möjligheter till undantag. Den nya förordningen innebär dock att antalet ämnen på förbudslistan utökas samt att möjligheterna till undantag begränsas ytterligare. Misstänkta transaktioner och stölder av sprängämnesprekursorer ska fortsatt rapporteras till Polismyndigheten, men rapporteringsskyldigheten utökas nu till att gälla fler aktörer. Även medvetandehöjande åtgärder och utökad tillsyn är tillkomna krav i och med den nya förordningen.

De förslag till författningsändringar som främst berör stadens verksamhet gäller ändringar avseende den kommunala tillsynen i lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer och handlar om vilka aktörer den kommunala tillsynen ska omfatta, om rätten att begära ut information, om hur överklagande av tillsynen får gå till samt om kommunens föreskriftsrätt om tillsynen och dess avgifter. Miljö- och hälsoskyddsnämnden fullgör stadens uppgifter avseende sprängämnesprekursorer. Tillsynen finansieras med nämndens taxa för tillsynsverksamhet i enlighet med Kfs 2016:08.

Övriga föreslagna författningsändringar handlar bland annat om nya uppgifter för statliga myndigheter samt om vilka straff som ska utdömas för brott mot reglerna.

Justitiedepartementet har remitterat Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om sprängämnesprekursorer till Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljöförvaltningen.

Stadsledningskontoret ser positivt på att EU:s gemensamma arbete mot terrorism ytterligare förstärks och har inget att invända mot det övergripande syftet med den nya EU-förordningen.

Miljöförvaltningen bedömer att de tillkommande tillsynsuppgifterna och tillsynsobjekten till viss del kan hanteras inom ramen för nämndens nuvarande verksamhet.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på att EU:s gemensamma arbete mot terrorism ytterligare förstärks och har inget att invända mot det övergripande syftet med den nya EU-förordningen.

Stadsledningskontoret bedömer att de tillkommande tillsynsuppgifterna till viss del kan hanteras inom stadens nuvarande verksamhet och bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser eftersom tillsynen föreslås fortsatt vara avgiftsfinansierad.

Stadsledningskontoret anser att ett principiellt förtydligande om gränsen för det kommunala tillsynsansvaret enligt förordningens art. 5 och 6, och hur det är tänkt att tillämpas i praktiken, är nödvändigt. Detta gäller oaktat att kommissionen enligt art. 12 förväntas meddela riktlinjer för hur tillsyn enligt förordningen ska utföras. Vad gäller tillsynen över artikel 5 anser stadsledningskontoret att det inte för kommunen är möjligt att kontrollera att inga enskilda, inbegripet privatpersoner, innehar eller använder sprängämnesprekursorer i strid med art. 5.1. Vad gäller tillsynen över art. 6, så som den definieras i promemorian på sida 78, behövs ett förtydligande om regelverket ska tolkas som att staden förväntas utöva löpande tillsyn över samtliga enskilda, inbegripet eventuella privatpersoner, som har meddelats tillstånd med stöd av bestämmelsen. Stadsledningskontoret anser att om så är fallet behöver regelverket kompletteras med en skyldighet för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att underrätta staden om varje tillstånd som meddelas eller återkallas inom stadens geografiska tillsynsområde.

Stadsledningskontoret ställer sig frågande till förslaget att i 19 § andra stycket lagen om sprängämnesprekursorer utöka kommunernas bemyndiganden till att även omfatta föreskrifter om tillsyn enligt lagen, då det inte framgår av promemorian vad sådana föreskrifter ska syfta till att reglera. Stadens uppdrag är begränsat till att kontrollera efterlevnaden av vissa artiklar i EU-förordningen. Staden har för att fullgöra detta tillsynsuppdrag rätt att få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen samt rätt att få tillträde till lokaler där den ekonomiska aktören bedriver sin verksamhet. Staden får därutöver meddela de förelägganden som behövs och får också förena dessa med vite. Stadsledningskontoret har därför svårt att se något omedelbart behov av att meddela ytterligare bestämmelser på området i kommunala föreskrifter och skulle därför önska ett förtydligande av bemyndigandets syfte.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig frågande till hur nämndens tillsyn över art. 5 och 6 i den nya EU-förordningen om sprängämnesprekursorer är tänkt att utövas i praktiken. Enligt promemorian ska nämnden utöva tillsyn över art. 5–9 när det gäller ekonomiska aktörer, enskilda och professionella användare.¹ Med enskilda förstås, enligt art. 3.8, en fysisk eller juridisk person som agerar i syften som inte är knutna till dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke. Art. 5 innehåller ett förbud mot att sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner tillhandahålls eller införs, innehas eller används av enskilda. Art. 6 reglerar möjligheten att medge tillstånd för enskilda att trots förbudet i art. 5.1 i vissa fall handha sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner enligt förordningen. Enligt promemorians förslag är det fortsatt MSB som ska ansvara för att utfärda och återkalla dessa tillstånd. Nämndens tillsyn enligt bestämmelsen ska därför enligt promemorian inte omfatta en överprövning av MSB:s tillståndsgivning. Däremot kan nämnden inom ramen för sin tillsyn upptäcka att en tillståndsinnehavare inte längre uppfyller villkoren för uppfyllandet av tillståndet. I så fall ska nämnden kontakta MSB.

Nämnden utövar i dagsläget inte nödvändigtvis tillsyn över enskilda, så som *enskilda* definieras i förordningen. Enskilda enligt förordningens definition kan nämligen mycket väl utgöras av såväl juridiska personer som privatpersoner som inte bedriver någon verksamhet som omfattas av nämndens ordinarie tillsynsområde. Nämnden skulle därför önska ett klargörande om hur tillsynsansvaret enligt art. 5 och 6 ska utövas i praktiken? Vad gäller tillsynen över art. 5 är det enligt förvaltningens uppfattning en omöjlig uppgift att kontrollera att inga enskilda, inbegripet privatpersoner, innehar eller använder sprängämnesprekursorer i

strid med art. 5.1. Vad gäller tillsynen över art. 6, så som den definieras i promemorian, undrar förvaltningen om det ska tolkas som att nämnden förväntas utöva löpande tillsyn över samtliga enskilda, inbegripet eventuella privatpersoner, som har meddelats tillstånd med stöd av bestämmelsen? Om så är fallet skulle nämnden också önska att det föreskrivs en skyldighet för MSB att underrätta nämnden om varje tillstånd som meddelas eller återkallas inom nämndens geografiska tillsynsområde. Ett principiellt förtydligande kring gränsen för nämndens tillsynsansvar enligt art. 5 och 6 är därför nödvändigt. Detta gäller oaktat att kommissionen enligt art. 12 förväntas meddela riktlinjer för hur tillsyn enligt förordningen ska utföras.

Förvaltningen tillstyrker särskilt förslaget att kommunerna inte ska utöva tillsyn över de internetbaserade marknadsplatserna. Promemorians förslag att koncentrera dessa tillsynsobjekt till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) framstår som lämpligt och ändamålsenligt. Tillsynen föreslås liksom idag vara avgiftsfinansierad och förslagen bedöms därför inte medföra några ekonomiska konsekvenser för nämnden. Förvaltningen konstaterar dock att den nya EUförordningen och författningsförändringarna medför ett behov av anpassningar av vissa bestämmelser i nämndens nuvarande taxa för tillsynsverksamhet enligt lagen om sprängämnesprekursorer (Kfs 2016:08). Eftersom förändringarna emellertid inte föreslår träda i kraft förrän 1 februari 2021 kommer dessa justeringar dock att kunna hanteras inom ramen för 2020 års ordinarie taxerevision. Avslutningsvis ställer sig förvaltningen något frågande till förslaget att i 19 § andra stycket lagen om sprängämnesprekursorer utöka kommunernas bemyndiganden till att även omfatta föreskrifter om tillsyn enligt lagen. Det framgår inte av promemorian vad sådana föreskrifter ska syfta till att reglera.³ Nämndens uppdrag är begränsat till att kontrollera efterlevnaden av vissa artiklar i EUförordningen. Nämndens har för att fullgöra detta tillsynsuppdrag rätt att få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen samt rätt att få tillträde till lokaler där den ekonomiska aktören bedriver sin verksamhet. Nämnden får därutöver meddela de förelägganden som behövs och får också förena dessa med vite.

Förvaltningen har därför svårt att se något omedelbart behov av meddela några ytterligare bestämmelser på området i kommunala föreskrifter och skulle därför önska ett förtydligande av bemyndigandets syfte.